

آموزش‌های ترویجی در شکل‌های کشاورزی

مؤلف

مهندس سعید بهشتی

۱۳۹۷

سرشناسه	بهشتی، سعید، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	آموزش‌های ترویجی در تشکلهای کشاورزی/
مشخصات نشر	مؤلف سعید بهشتی.
مشخصات ظاهری	تهران: نقش مهر، ۱۳۹۷.
شابک	۱۳۷ص.: مصور.
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	0-03-6145-964-978: ۱۲۰۰۰۰ ریال
یادداشت	موضوع: کتابنامه: ص. ۱۵۲.
موضوع	کشاورزی -- ترویج
موضوع	Agricultural extension work:
موضوع	عمران روستایی
موضوع	Rural development:
موضوع	کشاورزی -- ایران -- ترویج
موضوع	Agricultural extension work -- Iran:
ردیف پندگی کمره	۱۳۹۷: ۵۴۲/ب۹۱۸
ردیف پندگی یویی	۶۳۰/۷۱۸:
شماره شابک	سی‌لی: ۵۳۰۱۲۵۸

اسناد نقش مهر

آموزش‌های ترویجی در تشکلهای کشاورزی

نویسنده:	سعید بهشتی
ناشر:	نقش مهر
شمارگان:	۱۰۰۰
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۷
شابک:	0-03-6145-964-978
قیمت:	۱۲۰۰۰ تومان

انتشارات نقش مهر

تهران- میدان جمهوری- خیابان جمهوری - بین خیابان اسکندری و خیابان

باستان- کوچه محرابیان- پلاک ۲- واحد ۱

تلفن ۶۶۵۶۹۳۴۲-۰۶۹۰۴۸۰۶۵۵۹

کلیه حقوق مربوط به چاپ این اثر برای ناشر محفوظ می‌باشد

یَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ

دست خدا پشتیبان جماعت است

خداوند متعال انسان را اجتماعی آفریده است و در آیات متباینی از قرآن کریم و در بسیاری از روایات ائمه اطهار (ع) بر «با هم بودن» «مشارکت» و «کارجمعی» تاکید شده است. با هم بودن «مزایای بسیاری دارد که کمترین آن ایجاد امکان استفاده از توان جسمی و فکری یکدیگر است. چه بسا گروه‌هایی که تنها با دست جماعت باز خواهد شد و چه مواعینی که با مشارکت و همکاری از سر راه برداشت خواهند شد.

فطرت اجتماعی انسان در طول تاریخ منجر به ایجاد شکل‌های گوناگونی از همکاری در جوامع بشری شده است. از ابتدای اولیه که با هم به شکار حیوانات درنده و حتی عظیم‌الجثه می‌رفتند تا شکل‌های مشارکت مدرن و سازمان‌ها و نهادهای رسمی اجتماعی، همه و همه نشان از نیاز انسان به همکاری دارد؛ البته نوعی از همکاری که نظام‌مند بوده و مانع از برخوردهای آتی در هنگام تقسیم منافع شود.

در ایران و بویژه جوامع روستایی و عشایری نیز از دیرباز شکل‌های جالبی از نهادهای مشارکتی وجود داشته‌اند که بعضاً هنوز هم به فعالیت مشغولند. ویژگی این نهادها آن است که کم‌کم در طول زمان تشکیل یافته و قوام پیدا کرده‌اند و به نوعی جزیره فرهنگ جامعه شده‌اند.

اما با تحولاتی که پس از اصلاحات ارضی دهه ۴۰ شمسی در روستایی و روستایی ایران ایجاد شد و بسیاری از ساختارهای سنتی برهم ریخت، زبان‌ها نبود ساختارهای مشارکتی خود را نشان داد و دست‌اندرکاران مجبور به ساخت نهادهای مشارکتی جدید برای جایگزینی شکل‌های سنتی شدند که نمونه بارز آن، تعاونی‌های روستایی و کشاورزی است.

در اینجا قصد نقد شکل‌ها و نهادهای مدرن و رسمی در جوامع روستایی را نداریم اما تجربه نشان داد که جامعه روستایی هنوز تشنه شکل‌هایی است که مردم نقش بیشتری در تشکیل و اداره آن داشته باشند. به همین دلیل پس از انقلاب اسلامی، نهاد انقلابی جهاد سازندگی اقدام به ایجاد شکل‌های مردم نهاد در جوامع روستایی کرد که تاریخچه آن در جای خود جالب است اما جای ارائه آن در این مقال نیست.

کتاب حاضر در راستای حمایت و آموزش افراد مرتبط با تشکل‌ها (و تعاونی‌های) کشاورزی و روستایی نگاشته شده است و هدف از آن آشناسازی مخاطبان با مفاهیم اساسی ترویج کشاورزی، نقش و جایگاه تشکل‌ها در توسعه کشاورزی و نحوه استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و آموزشی در توسعه فردی اعضا و ارکان تشکل‌هاست.

در تهیه و نشر این کتاب افراد فراوانی دست یاری رسانده‌اند که بر خود لازم می‌دانم از ایشان تشکر و قدردانی نمایم. جناب آقای دکتر عبدالرضا مسلمی معاون توسعه تشکل‌ها و تعاونی‌ها، سازمان تعاون روستایی، مهندس علی شفیعی رئیس اداره آموزش و توانمندسازی دفتر امور تشکل‌ها که در تمام مراحل تهیه کتاب از نظرات ارزشمند و کارشناسانه ایشان بهره‌برده‌ام و مهندس صاده سوکلی که زحمت کارهای هنری و صفحه‌آرایی کتاب را بر عهده داشتند و سایر همکارانی که حضور هر کدامشان این کتاب را یک گام به انتشار نزدیک‌تر کرد.

سعید بهشتی

بهار ۱۳۹۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار.....
۷	مقدمه.....
۷	بخش اول - ترویج کشاورزی چیست و چرا ضرورتی دارد.....
۱۴	اهداف اساسی ترویج.....
۱۷	بخش دوم - فرایند یک فعالیت ترویجی.....
۱۹	ضرورت برنامه ریزی در ترویج.....
۲۰	مخاطب شناسی.....
۲۲	نیازسنجی.....
۲۷	امکانسنجی.....
۲۸	تدوین برنامه.....
۳۱	اجرا.....
۳۱	نظارت ، ارزیابی ، ارزشیابی و اعمال اصلاحات.....
۳۷	بخش سوم - توسعه فناوری.....
۳۹	Toc512434245_ فناوری و نوآوری.....
۴۳	فناوری مناسب.....
۴۶	مراحل پذیرش.....

۵۷	بخش چهارم - توانمند سازی
۵۹	توانمند سازی چیست؟
۶۰	مشارکت چیست؟
۶۲	انواع تشکلات
۶۲	ویژگی های تشکلات هستی
۶۳	ویژگی های تشکلات نوین
۶۳	تقسیم بندی کارکرد تشکلات
۶۴	اشکالات سازماندهی شده مشارکت مردم
۶۴	سازمان های تعاونی و اتحادیه های مربوطه
۶۵	۲) سازمان های غیردولتی (NGO)
۶۷	۳) سازمان های مردم به مردم محلی (CBO)
۶۸	۴) سازمان های صنفی و حرفه ای
۶۹	مراحل یا روند شکل گیری تشکلات
۷۲	چرخه عمر تیم
۷۳	ترویج و تشکلات های کشاورزی
۷۹	بخش پنجم - روش های آموزشی ترویجی
۸۱	ترویج و رسانه
۸۱	مفهوم و اجزای ارتباطات
۸۵	روش های آموزش انفرادی
۸۶	روش های آموزش گروهی
۸۷	الف - روش سخنرانی
۸۸	ب - گردش علمی
۸۸	پ - روش نمایش طریقه ای
۸۹	ت - روش نمایش نتیجه ای
۹۰	ث - روز مزرعه
۹۱	ج - شیوه کنفرانس
۹۲	چ - نمایشگاه ترویجی
۹۲	روش آموزش انبوهی

۹۴.....	انواع رسانه های انبوهی.....
۹۹.....	بخش ششم - استاندارد های آموزشی.....
۱۰۱.....	شیوه های آموزشی در خدمت ترویج.....
۱۰۲.....	استاندارد آموزش انفرادی.....
۱۰۴.....	استاندارد بازدیدهای آموزشی.....
۱۰۶.....	استاندارد روزمزرعه (روز تحقیقات و کشاورزان).....
۱۱۰.....	استاندارد مزارع نمایشی.....
۱۱۴.....	استاندارد کلاس ها و کارگاه آموزشی و ترویجی.....
۱۱۷.....	بخش هفتم - مفهوم ترویج مشارکتی.....
۱۱۹.....	نقش مردم محلی در ترویج کشاورزی.....
۱۲۲.....	نیازمندی های اساسی ترویج مشارکتی.....
۱۲۲.....	۱- آموزش کارشناسان ترویج.....
۱۲۴.....	۲- نظام اطلاعات مناسب.....
۱۲۵.....	۳- نهادینه کردن مشارکت.....
۱۲۵.....	۴- تعامل بین جامعه روستایی و نهاد های توسعه.....
۱۲۵.....	۵- تحقیق مشارکتی کشاورز.....
۱۲۶.....	۶- چارچوب فلسفی.....
۱۲۷.....	۷- زمان و منابع.....
۱۲۷.....	۸- ابزار ارزیابی برای بهره برداری مناسب.....
۱۲۸.....	۹- هزینه - اثربخشی.....
۱۲۹.....	مشکلات ترویج مشارکتی.....
۱۳۵.....	بخش هشتم - روش های کسب « شناخت » در روستا.....
۱۳۷.....	انواع شیوه های جمع آوری داده ها در روستا.....
۱۳۷.....	روش های پیمایش.....
۱۳۸.....	روش ارزیابی سریع روستایی.....
۱۳۹.....	مشاهده مشارکتی.....
۱۳۹.....	ارزیابی مشارکتی روستایی.....
۱۴۲.....	روش های PRA.....
۱۴۷.....	بخش نهم - آشنایی با چند ابزار در PRA.....

۱۴۸ تهیلگر کیست؟

۱۵۳ منابع

www.ketab.ir